USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Tomáše Foltase a soudců Davida Hipšra a Lenky Krupičkové v právní věci žalobkyně: **A. H.**, zastoupena Mgr. Helenou Pindejovou, advokátkou se sídlem Milady Horákové 1957/13, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 20. 7. 2022, č. j. 41 Az 45/2021-27,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalobkyně podala dne 22. 7. 2019 svým jménem a jménem svého tehdy nezletilého syna žádost o mezinárodní ochranu. Žalovaný vedl o uvedených žádostech společné řízení. Rozhodnutím ze dne 17. 1. 2020, č. j. OAM-656/ZA-ZA11-ZA05-2019, žalovaný neudělil žalobkyni a jejímu synovi mezinárodní ochranu podle § 12 až § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o azylu“). Uvedené rozhodnutí zrušil Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 10. 2. 2021, č. j. 41 Az 12/2020-31, a to s ohledem na důvody uplatněné synem žalobkyně; krajský soud vyčetl žalovanému, že si neobstaral dostatek informací o zemi původu týkajících se povinné vojenské služby v Arménii. V dalším řízení žalovaný (s ohledem na to, že syn žalobkyně nabyl zletilosti) posuzoval žádost žalobkyně samostatně. Rozhodnutím ze dne 9. 11. 2021, č. j. OAM-656/ZA-ZA11-ZA21-R2-2019-I, žalovaný opětovně rozhodl, že se mezinárodní ochrana podle § 12 až 14b zákona o azylu žalobkyni neuděluje.

II.

[2] Žalobkyně napadla rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Brně (dále též „krajský soud“), který ji zamítl shora označeným rozsudkem. Rozsudek krajského

soudu (stejně jako všechna dále citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu) je dostupný na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

III.

[3] Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) podala proti tomuto rozsudku kasační stížnost z důvodů obsahově podřaditelných pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). V kasační stížnosti primárně poukázala na vývoj válečného konfliktu mezi Arménii a Ázerbajdžánem a jeho dostatečné nezohlednění v řízení před žalovaným a krajským soudem. Zdůraznila, že dva týdny po vydání rozsudku krajského soudu se bezpečnostní situace v Arménii významně zhoršila. Došlo navíc i k útokům mimo oblast Náhorního Karabachu, přičemž hrozí další eskalace konfliktu. Uvedla, že dle judikatury Nejvyššího správního soudu lze při posuzování kasační stížnosti výjimečně přihlédnout ke skutečnostem, které nastaly až po vydání rozhodnutí krajského soudu, tedy prolomit § 75 odst. 1 s. ř. s. a § 109 odst. 5 s. ř. s., přičemž k tomuto postupu byly dány důvody i v jejím případě. V dalším bodě kasační stížnosti vytýkala žalovanému a krajskému soudu, že se důkladně nezabývali jejím zdravotním stavem, resp. stavem zdravotní péče v Arménii. Závěry žalovaného a krajského soudu považuje za napřípadné. Z výše uvedených důvodů navrhla, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a rozhodnutí žalovaného.

IV.

[4] Žalovaný podal ke kasační stížnosti vyjádření, ve kterém se ztotožnil s rozsudkem krajského soudu. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, popř. zamítl pro nedůvodnost.

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Přesahem vlastních zájmů, který ve věcech azylu jedině vede k meritornímu projednání kasační stížnosti, je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je, kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce, pro Nejvyšší správní soud také nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v případě, že se kasační stížnost týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny v judikatuře Nejvyššího správního soudu nebo byly řešeny rozdílně. Přijatelná může být kasační stížnost také tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského (krajského) soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O takové pochybení se může

jednat především tehdy, nerespektoval-li krajský (krajský) soud ustálenou judikaturu, a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, nebo krajský (krajský) soud v konkrétním případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. K tomu srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006-59, č. 1143/2007 Sb. NSS, ze dne 22. 5. 2013, č. j. 6 Azs 11/2013-18, ze dne 19. 6. 2014, č. j. 7 Azs 13/2014-52, a ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. Uvedené závěry jsou aplikovatelné i po novele soudního řádu správního zákonem č. 77/2021 Sb. (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, ze dne 5. 8. 2021, č. j. 10 Azs 196/2021-30, ze dne 14. 7. 2021, č. j. 10 Azs 184/2021-36, ze dne 15. 7. 2021, č. j. 9 Azs 110/2021-30, ze dne 27. 8. 2021, č. j. 9 As 144/2021-31, ze dne 24. 9. 2021, č. j. 10 Azs 225/2021-34, ze dne 14. 10. 2021, č. j. 2 Azs 171/2021-47 atp.).

[7] Lze tedy shrnout, že o přijatelnou kasační stížnost se může jednat v následujících případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo plně v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešeny; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou v judikatuře řešeny rozdílně; (3) bude třeba učinit judikaturní odklon; (4) v napadeném rozhodnutí krajského (krajského) soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[8] V dané věci nevyvstala žádná právní otázka, která by dosud nebyla v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešena, popř. byla řešena rozdílně. Rovněž tak Nejvyšší správní soud neshledal důvod, pro který by bylo nutno učinit judikaturní odklon. Krajský soud se nedopustil ani zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky. Krajský soud posoudil věc v souladu s konstantní judikaturou, od které neshledal Nejvyšší správní soud důvod se odchýlit.

[9] Ve vztahu k námitkám poukazujícím na nepřezkoumatelnost, resp. vady rozsudku krajského soudu a žalovaného odkazuje soud na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2013, č. j. 9 Azs 16/2013-26, ze dne 22. 1. 2004, č. j. 4 Azs 55/2003-51, ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004-62, ze dne 13. 4. 2004, č. j. 3 Azs 18/2004-37, ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004-62, ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008-76, ze dne 21. 5. 2015, č. j. 7 Afs 69/2015-45, ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, publ. pod č. 133/2004 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44, publ. pod č. 689/2005 Sb. NSS, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52). Zdejší soud je názoru, že jak rozhodnutí žalovaného, tak i rozsudek krajského soudu požadavkům této judikatury plně dostála. Nesouhlas stěžovatele s jejich věcnými závěry nepředstavuje důvod pro zrušení jejich rozhodnutí (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 11. 2013, č. j. 2 As 47/2013-30, ze dne 29. 4. 2010, č. j. 8 As 11/2010-163 atd.).

[10] I postup při zjišťování skutkového stavu věci má oporu v judikatuře zdejšího soudu, srov. např. rozhodnutí ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003-59, ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003-42, ze dne 17. 6. 2004, č. j. 3 Azs 23/2004-65, ze dne 25. 10. 2004, č. j. 5 Azs 162/2004-43, ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004-57, ze dne 13. 8. 2008, č. j. 2 Azs 45/2008-67, ze dne 27. 1. 2009, č. j. 2 Azs 91/2008-66. Správní orgán a krajský soud důkladně zkoumaly veškeré okolnosti dané věci, přičemž zohlednily i stěžovatelkou akcentované skutečnosti a podklady. Zkoumána byla i otázka tvrzené vážné újmy (srov.

rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2013, č. j. 5 Azs 7/2012-28, ze dne 30. 8. 2019, č. j. 2 Azs 15/2019-57, ze dne 18. 6. 2021, č. j. 5 Azs 162/2020-47 atp.).

[11] Podle názoru Nejvyššího správního soudu se žalovaný řádně zabýval i bezpečnostní situací v Arménii. Jak správně dovodil krajský soud, žalovaný se věnoval aktuální bezpečnostní situaci v Arménii, přičemž zohlednil i boje o Náhorní Karabach, které se znovu rozpoutaly v listopadu 2020. Vyhodnotil přitom, že tyto boje se nijak nedotkly Jerevanu, coby místa posledního bydliště stěžovatelky. To platí i o aktuální situaci, která se podle informací obsažených ve spisu již ve srovnání s listopadem 2020 uklidnila. Pokud pak stěžovatelka akcentovala zhoršení bezpečnostní situace v době po vydání rozsudku krajského soudu, konstatuje Nejvyšší správní soud, že takovou otázkou se soud zabýval v nedávném rozhodnutí ze dne 13. 10. 2022, č. j. 9 Azs 144/2022-38, ve kterém se zabýval i obdobně koncipovanou námitkou (nadto obsaženou v kasační stížnosti manžela stěžovatelky). Nejvyšší správní soud uvedl, že: „*Otázka prolomení § 75 odst. 1, resp. v kasačním řízení § 109 odst. 5 s. ř. s. za účelem dodržení mezinárodních lidskoprávních závazků, jako je i stěžovatelem namítaná zásada non-refoulement, je v judikatuře zdejšího soudu řešena konzistentně. Vyplývá z ní především, že takový postup je namístě, pokud až po vydání napadeného rozhodnutí nebo rozsudku nastaly nové skutečnosti relevantní z hlediska mezinárodní ochrany a je dáno riziko porušení mezinárodních lidskoprávních závazků v případě neprolomení daných pravidel (srov. obecně k prolomení § 75 odst. 1 s. ř. s. rozsudky NSS ze dne 24. 8. 2010, č. j. 5 Azs 15/2010-76, ze dne 4. 2. 2013, č. j. 8 Azs 27/2012-65, bod 19., nebo novější ze dne 29. 9. 2022, č. j. 1 Azs 84/2022-61, odst. [29]; ve vztahu ke kasační stížnosti rozsudek NSS ze dne 10. 3. 2022, č. j. 10 Azs 537/2021-31, č. 4335/2022 Sb. NSS, odst. [14] a [15]; a k dodržování mezinárodních závazků též rozsudek NSS ze dne 14. 6. 2007, č. j. 9 Azs 23/2007-64, č. 1336/2007 Sb. NSS). V nyní projednávané věci Nejvyšší správní soud neshledal, že by bylo namístě tento postup aplikovat a shora uvedená pravidla § 75 odst. 1 nebo § 109 odst. 5 s. ř. s. prolomit. Ačkoliv lze přisvědčit stěžovateli, že vyvstaly nové skutečnosti, které bez svého zavinění nemohl tvrdit před žalovaným ani krajským soudem (vyostření bojů o Náhorní Karabach), Nejvyšší správní soud neshledal, že by byly relevantní z hlediska mezinárodní ochrany. Neshledal, že by v případě neprolomení § 75 odst. 1 nebo § 109 odst. 5 hrozilo ve vztahu ke stěžovateli porušení mezinárodních lidskoprávních závazků, zejména zásady non-refoulement a práva na život, a že by mu hrozila vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 stejného zákona, jak namítá. Nejvyšší správní soud ve vztahu k ozbrojeným konfliktům již dříve judikoval, že v případě tzv. totálního konfliktu hrozí vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 zákona v zásadě každému žadateli přicházejícímu z postižené země či regionu; v případě konfliktu nemajícího tento charakter se musí prokázat dostatečná míra individualizace hrozby (rozsudek NSS ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008-86, č. 1840/2009 Sb. NSS; obdobně rozsudek SDEU ze dne 17. 2. 2009, věc C-465/07 Elgafaji, bod 39.). Stěžovatelem vznesené okolnosti bojů mezi Arménií a Ázerbájdžánem o Náhorní Karabach v tomto ohledu relevantní skutečnosti pro shledání rizika vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu nezakládají. Bydlištěm stěžovatele je Jerevan a uvedený konflikt probíhající v jiné části Arménie dle Nejvyššího správního soudu nelze ke dni tohoto rozhodnutí klasifikovat jako „totální“. Míra svévolného násilí předmětného konfliktu nedosahuje takové úrovně, že by existovaly závažné důvody domnívat se, že by byl stěžovatel v případě navrácení se do Arménie vystaven reálnému nebezpečí vážného ohrožení pouze z důvodu své přítomnosti (srov. již citované rozsudky č. j. 5 Azs 28/2008-68 a věc C-465/07 Elgafaji, bod 35.; nověji rozsudek SDEU ze dne 10. 6. 2021, věc C-901/19 Bundesrepublik Deutschland, bod 28.).*

Nejvyšší správní soud současně neshledal, že by se konflikt v jiné části Arménie stěžovatele dotýkal individuálně, tedy že by mu hrozila konkrétní vážná újma, a ani sám stěžovatel v kasační stížnosti tyto skutečnosti nikterak nerozvádí. V případě stěžovatele i ve vztahu k dalším novým skutečnostem tedy platí teze vyslovená krajským soudem, že tyto skutečnosti nesvědčí o tom, že by žalobce mohl být pronásledován z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu nebo by mu hrozila vážná újma podle § 14a odst. 2 stejného zákona (srov. a contrario rozsudek NSS ze dne 30. 5. 2022, č. j. 2 Azs 10/2022-37, odst. [9], ve vztahu k válce na Ukrajině)."

[12] I v dalších ohledech postupoval krajský soud v souladu s právní úpravou a judikaturou. Správně akcentoval, že podle § 23 odst. 1 zákona o azylu má žalovaný povinnost provést pohovor s žadatelem o udělení mezinárodní ochrany za účelem zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Tato povinnost neplatí v situacích, na které dopadá odst. 2 tohoto ustanovení. Stěžovatelka však žádné z těchto situací nebyla. Zákon o azylu přitom nevyžaduje, aby v případě zrušení rozhodnutí žalovaného soudem musel žalovaný v každém případě s žadatelem provést nový pohovor. Nutnost provedení doplňujícího pohovoru se bude odvíjet od okolností každého případu a od důvodů, pro které soud zruší napadené rozhodnutí. V dané věci přitom spočívaly důvody zrušujícího rozsudku výlučně ve skutečnostech souvisejících s výkonem základní vojenské služby syna stěžovatelky (viz shora provedená spisová rekapitulace), přičemž tyto důvody žalovaný následně posuzoval v samostatném řízení. Žalovaný tedy neměl důvod provádět se stěžovatelkou nový pohovor. I podle názoru Nejvyššího správního soudu přitom stěžovatelka mohla doložit nové informace o svém zhoršujícím se zdravotním stavu, resp. o nedostatečné zdravotní péči v domovské zemi i bez konání doplňujícího pohovoru. Ve svém podání ze dne 12. 8. 2021 však uvedla pouze to, že se dlouhodobě potýká s vážnými psychickými obtížemi, je fixovaná na manžela a syna, není schopna výdělečné činnosti, pravidelně navštěvuje lékaře, přičemž k tomuto přípisu přiložila jedinou lékařskou zprávu z psychiatrické ambulance ze dne 5. 5. 2021. Z ní vyplývá, že stěžovatelka trpí psychotickou depresí, její stav se výrazně nemění (halucinace jsou mírnější). V předestřeném rozsahu se žalovaný zdravotním stavem stěžovatelky zabýval, přičemž na podkladě relevantních zpráv zkoumal i úroveň zdravotní péče v Arménii (srov. stranu 6 žalobou napadeného rozhodnutí), přičemž krajský soud je náležitě přezkoumal. Nejvyšší správní soud přitom nikterak nezpochybňuje závažnost zdravotního stavu stěžovatelky, souhlasí však s krajským soudem, že s ohledem na stěžovatelkou tvrzené a předložené skutečnosti nelze shledat naplnění důvodů ve smyslu judikatury Evropského soudu pro lidská práva, reprezentované obzvláště rozsudkem velkého senátu ze dne 13. 12. 2016 ve věci *Paposhvili proti Belgii* (stížnost č. 41738/10). Z tvrzení samotné stěžovatelky, resp. jí předložených podkladů vyplývá, že zdravotní péče, kterou v ČR využívá, spočívá v návštěvě psychiatra jednou za několik měsíců a nevyžaduje žádnou specializovanou lékařskou péči. Žalovaný přitom zjistil, že psychiatrická péče je v Arménii obecně dostupná, což stěžovatelka v kasační stížnosti nezpochybnila. I zde zůstala v rovině obecných tvrzení, ze kterých nelze dovozovat existenci závažných důvodů ve smyslu označeného rozsudku Evropského soudu pro lidská práva, resp. porušení čl. 3 Evropské úmluvy o lidských právech (obdobně srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 7. 2020, č. j. 10 Azs 437/2019-83). I další závěry krajského soudu mají oporu v právní úpravě a judikatuře Nejvyššího správního soudu.

[13] V řízení nedošlo ani k jiným podstatným vadám s vlivem na výsledek daného řízení (viz např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2008, č. j. 4 Azs 47/2007-60, ze dne 9. 6. 2008, č. j. 5 Azs 18/2008-83, č. 2406/2011 Sb. NSS, ze dne 9. 6. 2008, č. j. 5 Azs 18/2008-83, ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82, ze dne 13. 8. 2010, č. j. 4 Azs 11/2010-112, ze dne 27. 8. 2019, č. j. 1 Azs 343/2018-28).

[14] Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou podle § 104a odst. 1 s. ř. s.

[15] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterých, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, část III. 4., usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 5. 2021, č. j. 9 Azs 32/2021-32). Stěžovatelka v řízení úspěch neměla, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti v řízení o kasační stížnosti nevznikly. Z uvedených důvodů soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. listopadu 2022

Tomáš Foltas
předseda senátu